

Chambre des Représentants

SESSION 1956-1957.

15 JANVIER 1957.

PROJET DE LOI

modifiant les lois sur les sociétés commerciales coordonnées par l'arrêté royal du 30 novembre 1935.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi a un double objet : marquer plus de sévérité à l'égard des sociétés dont l'objet social est libellé d'une manière tellement imprécise que sont mis en péril les intérêts des actionnaires; d'autre part, apporter un assouplissement là où ce même objet social est conçu en des termes d'une rigidité si étroite qu'ils entravent l'évolution de l'activité de la société dans le sens souhaité par les dirigeants et les actionnaires.

La revision conjointe des articles 30, 32 et 70 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales favorisera la protection des actionnaires, en même temps que l'expansion de l'activité économique.

En ce qui concerne l'intérêt que présente ce projet au point de vue économique, il est apparu, particulièrement au cours de ces dernières années, qu'en raison de la conjoncture économique, certaines entreprises se trouvent dans l'obligation de transformer radicalement leur activité. Or, cette transformation se heurte, sur le plan juridique, à l'article 70, deuxième alinéa, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, qui interdit aux assemblées générales des actionnaires de changer l'objet essentiel de la société.

Attentif à ce problème, qui requiert pour plusieurs entreprises une solution urgente, le Gouvernement a immédiatement mis cette question à l'étude. Celle-ci a été confiée à la Section des sociétés anonymes de la Commission pour la revision des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1956-1957.

15 JANUARI 1957.

WETSONTWERP

tot wijziging van de bij koninklijk besluit van 30 november 1935 samengeordende wetten op de handelsvennootschappen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Onderhavig ontwerp heeft een dubbel doel : strenger optreden tegenover de vennootschappen waarvan het maatschappelijk doel op zuke onnauwkeurige wijze omschreven is, dat de belangen van de aandeelhouders in gevaar gebracht worden; anderzijds, een soepeler regeling invoeren daar waar dat zelfde maatschappelijk doel in zulke enge en strakke bewoordingen weergegeven is, dat hierdoor de geleidelijke ontwikkeling van de bedrijvigheid der vennootschap in de door de leiding en de aandeelhouders gewenste richting belemmerd wordt.

De gelijktijdige herziening van de artikelen 30, 32 en 70 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen zal bijdragen tot de bescherming van de aandeelhouders, alsmede tot de uitbreiding van de economische bedrijvigheid.

Wat betreft het belang van dit ontwerp in economisch opzicht, is voornamelijk in de loop van de laatste jaren gebleken, dat wegens de economische conjunctuur sommige ondernemingen verplicht zijn hun bedrijvigheid grondig te omvormen. Maar deze omvorming stuit af, op het juridisch vlak, op artikel 70, tweede lid, van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, waarbij aan de algemene vergaderingen der aandeelhouders verbod is opgelegd het essentieel doel der vennootschap te veranderen.

Vol aandacht voor dit probleem, dat voor verschillende ondernemingen een dringende oplossing vergt, heeft de Regering onmiddellijk het vraagstuk ter studie genomen. Dit werk werd toevertrouwd aan de sectie Naamloze Vennootschappen van de Commissie voor de herziening van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen.

Les travaux de la dite section ont servi de base à la rédaction du présent projet.

* *

Aux termes de l'article 70 des lois coordonnées sur les sociétés, l'assemblée générale des actionnaires a, sauf disposition contraire, le droit d'apporter des modifications aux statuts sous la réserve de ne point changer l'objet essentiel de la société.

Délibérant conformément aux règles statutaires ou aux majorités prévues par la loi, l'assemblée générale est donc libre de modifier le contrat social, pourvu que ces changements n'altèrent pas l'objet essentiel de la société. La modification doit être compatible avec le but que la société s'est proposée.

L'interdiction faite aux sociétés de changer leur objet essentiel se justifie pleinement (1). L'objet du contrat de société est un des éléments constitutifs de la convention, car c'est en considération de cet objet que les actionnaires ont donné leur consentement. Il est juridique de ne pouvoir modifier l'objet social dans son essence qu'à l'unanimité des associés.

La limite apportée au pouvoir de l'assemblée générale agissant à la double majorité n'est en fait pas toujours facile à déterminer.

S'il est clair qu'une assemblée générale ne peut décider, par exemple, que la société créée pour l'exploitation d'un haut fourneau se transformera en filature de coton, il est d'autres éventualités où il est plus difficile de discerner si la modification apporte un changement de ce qui est « essentiel », dans l'objet social. L'adjonction du mot « essentiel » montre, d'ailleurs, qu'il n'est pas défendu d'une manière absolue de modifier l'objet de la société.

Que l'examen de la défense légale, recommande Pirmez dans ses notes posthumes, soit fait d'un point de vue élevé, avec faveur pour ce que commande l'intérêt social : il y a présomption que les parties n'ont pas voulu, à leur détriment, rayer les éventualités imprévues de l'avenir à la situation dans laquelle elles traitaient.

Faisant application de ces principes, la jurisprudence a décidé, notamment :

qu'une société de chemin de fer peut s'adjoindre une ligne de navigation pour accroître son trafic (2);

qu'une société d'exploitation d'éclairage au gaz peut également s'occuper d'éclairage électrique (3).

Dans ces cas, il y a extension de l'objet essentiel de la société; or, si la modification est prohibée, l'extension est permise (4).

Que la société peut substituer à l'exploitation directe prévue par les statuts une location ou un affermage (5). Le but de la société reste le même; seule, la manière d'obtenir les bénéfices est modifiée.

Que l'assemblée peut limiter l'entreprise sociale à certaines opérations reconnues plus rémunératrices que d'autres du même genre, également prévues aux statuts (6).

De werkzaamheden van voornoemde sectie hebben als grondslag gediend tot het opstellen van onderhavig ontwerp.

* *

Naar luid van artikel 70 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, is de algemene vergadering der aandeelhouders bevoegd, tenzij anders is bepaald, om wijzigingen in de statuten aan te brengen, zonder nochtans het essentieel doel der vennootschap te mogen veranderen.

Wanneer de algemene vergadering overeenkomstig de regels der statuten of met inachtneming van de bij de wet bepaalde vormen van meerderheid beraadslaagt, staat het haar dus vrij het maatschappelijk contract te wijzigen, mits deze wijzigingen het essentieel doel der vennootschap niet veranderen. De wijziging moet verenigbaar zijn met het door de vennootschap gestelde doel.

Het aan de vennootschappen opgelegde verbod hun essentieel doel te veranderen is ten volle verantwoord (1). Het doel van het maatschappelijk contract is één der grondbestanddelen van de overeenkomst, want het is met het oog op dit doel dat de aandeelhouders hun toestemming gegeven hebben. Het is juridisch juist dat een wezenlijke wijziging van het maatschappelijk doel slechts mogelijk is bij eenstemmigheid der vennoten.

In feite is het niet altijd gemakkelijk de grens te bepalen van de bevoegdheid van de algemene vergadering handelend met inachtneming van de dubbele meerderheid.

Het is duidelijk dat een algemene vergadering niet beslissen kan, bv., dat een voor de exploitatie van een hoogoven opgerichte vennootschap veranderd worden zal in een katoenspinnerij. Maar er zijn andere mogelijkheden waar het moeilijker is te onderscheiden of de wijziging een verandering meebrengt van hetgeen « essentieel » is in het maatschappelijk doel. De toevoeging van het woord « essentieel » is trouwens een aanwijzing dat de wijziging van het doel der vennootschap niet volstrekt verboden is.

Pirmez in zijn nagelaten aantekeningen raadt aan het wettelijk verbod uit een verheven gezichtspunt te beoordeelen, onder begunstiging van datgene wat het maatschappelijk belang voorschrijft : er mag verondersteld worden dat partijen niet de wil hadden, in hun nadeel, de onvoorziene toekomstige gebeurlijkheden te binden aan de toestand waarin zij de overeenkomst gesloten hebben.

Bij toepassing van deze beginselen, heeft de rechtspraak onder meer beslist :

dat een spoorwegmaatschappij tevens een scheepvaartlijn mag in bedrijf nemen om haar vervoer te verruimen (2);

dat een maatschappij voor lichtgasvoorziening zich eveneens mag inlaten met elektrische verlichting (3).

In deze gevallen is er verruiming van het essentieel doel der vennootschap; zodus, terwijl wijziging verboden is, is verruiming toegelaten (4).

Dat de vennootschap de bij de statuten voorziene rechtstreekse exploitatie vervangen mag door verhuring of verpachting (5). Het doel van de vennootschap blijft ongewijzigd; alleen de wijze waarop de winsten verkregen worden is veranderd.

Dat de vergadering de maatschappelijke onderneming beperken mag tot zekere verrichtingen die als meer winstgevend erkend worden dan andere van dezelfde aard, eveneens voorzien in de statuten (6).

(1) FREDERICQ, *Traité de droit commercial belge*, t. V, p. 725.

(2) Comm. Gand, 9 novembre 1892, *R.P.S.*, 1893, n° 353.

(3) Cass. fr., 27 juin 1900, *D.P.*, 1901, 516.

(4) Liège, 25 janvier 1902, *R.P.S.*, 1902, n° 1308 et la note; Cass., 13 novembre 1902, *Pas.*, 1903, I, 35.

(5) Cass. fr., 29 octobre 1902, *R.P.S.*, 1903, n° 1444 et la note renvoyant à la jurisprudence.

(6) Brux., 3 mars 1911, *R.P.S.*, 1911, n° 2138 et la note.

(1) FREDERICQ, *Traité de droit commercial belge*, deel V, blz. 725.

(2) Rechtb. v. kooph. Gent, 9 november 1892, *R.P.S.*, 1893, n° 353.

(3) Fr. Verbr., 27 juni 1900, *D.P.*, 1901, I, 516.

(4) Luik, 25 januari 1902, *R.P.S.*, 1902, n° 1308 en noot; Verbr., 13 november 1902, *Pas.*, 1903, I, 35.

(5) Fr. Verbr., 29 oktober 1902, *R.P.S.*, 1903, n° 1444 en noot waarin naar de rechtspraak verwezen wordt.

(6) Brussel, 3 maart 1911, *R.P.S.*, 1911, n° 2138 en noot.

La question de fait de savoir quand se produit le changement prohibé par la loi est souverainement jugée par le tribunal saisi du fond; la décision échappe à la censure de la Cour de cassation ⁽¹⁾.

La défense de modifier l'objet essentiel de la société constitue aussi une garantie en faveur de la minorité des actionnaires; elle diminue les risques que court celle-ci, en reconnaissant aux associés un droit acquis à la permanence de cet objet.

En pratique, il arrive cependant que le prescrit de l'article 70 soit éterné. En indiquant quel est l'objet de la société, le pacte constitutif recourt souvent à une formule tellement vague — véritable formule « passe-partout » — qu'il n'est pas formellement contraire aux statuts de faire dévier l'activité originaire.

La loi prévoit aussi que l'objet des modifications doit être spécialement indiqué dans la convocation de l'assemblée générale. En fait, cette publication est souvent illusoire. Peu d'actionnaires peuvent saisir la portée des modifications suggérées, même s'ils prennent la peine de comparer le nouveau texte avec l'ancien. Ils risquent de se trouver de la sorte engagés, parfois malgré eux, dans d'aventureuses expériences financières ou industrielles.

On peut, d'autre part, affirmer que certains dirigeants abusent de l'élasticité excessive du libellé de certains objets sociaux (tel que « effectuer toutes opérations commerciales, industrielles et immobilières »), pour orienter l'activité de la société vers des fins absolument étrangères à l'intention des fondateurs et à la volonté, même tacitement présumée, des actionnaires.

A la faveur d'un libellé trop général de l'objet social, on en vient aisément à altérer l'objet réellement choisi par les parties. Il importe donc de parer à ces gauchissements et de mieux garantir les intérêts des actionnaires: le remède ne peut être trouvé que dans l'obligation imposée aux sociétés de fixer avec la précision voulue le genre et la nature des activités entrant dans leur objet social.

A cette fin, la disposition ajoutée à l'article 30 des lois coordonnées par l'article premier du présent projet, exige que l'objet social soit exprimé en des termes suffisamment précis, de manière à spécifier le ou les genres d'industrie ou de commerce auquel sera consacrée l'activité de la société. Il se recommande, au reste, qu'il y ait identité entre les termes de l'objet social et les mentions figurant dans l'immatriculation de la société au registre du commerce.

Il suit de là que la mention « d'opérations industrielles ou commerciales généralement quelconques » ne sera plus désormais suffisante pour répondre au nouveau prescrit de l'article 30, 1^o.

Il convient de rappeler que la transgression de cette disposition sera réprimée conformément à l'article 201, 3^o, des lois coordonnées. Cet article frappe d'une amende de 50 à 10 000 francs ceux qui n'ont pas fait les énonciations requises par l'article 30 dans les actes, projets d'actes de sociétés ou notices publiées au *Moniteur belge*, dans les procurations, souscriptions, prospectus, circulaires adressées au public, dans les affiches et insertions publiées dans les journaux.

Over de feitelijke kwestie te weten wanneer de bij de wet verboden wijziging intreedt, wordt in laatste instantie door de rechtbank, waar de zaak ten gronde aanhangig is, beslist; de beslissing ontsnapt aan de censuur van het Hof van verbreking ⁽¹⁾.

Het verbod het essentieel doel der vennootschap te wijzigen is dus een waarborg voor de minderheid der aandeelhouders; het vermindert de risico's die deze minderheid loopt, door aan de vennoten een verworven recht op de voortdurende van dat doel toe te kennen.

In de praktijk gebeurt het nochtans dat het voorschrift van artikel 70 ontzenuwd wordt. Voor de aanwijzing van het doel der vennootschap wordt in de stichtingsovereenkomst dikwijls zulke onbepaalde formule gebruikt — een echte « passe-partout » formule — dat het niet uitdrukkelijk strijdig is met de statuten, van de oorspronkelijke werking af te wijken.

Ook bepaalt de wet dat het voorwerp der wijzigingen in het bijzonder moet bepaald zijn in de oproepingsbrief voor de algemene vergadering. In feite is deze bekendmaking dikwijls denkbeeldig. Weinig aandeelhouders zijn in staat de draagwijdte van de voorgestelde wijzigingen te vatten, zelfs indien zij de moeite nemen om de nieuwe tekst met de oude te vergelijken. Aldus lopen zij gevaar, dikwijls tegen hun zin, in gewaagde financiële of industriële experimenten verwickeld te worden.

Anderzijds, mag men verklaren dat sommige leiders van vennootschappen misbruik maken van de overdreven rekbaarheid van de bewoordingen waarin het maatschappelijk doel soms is omschreven (zoals « al de commerciële, industriële en onroerende verrichtingen uitvoeren »), om aldus de bedrijvigheid van de vennootschap te richten op doeleinden die volstrekt vreemd zijn aan de bedoeling van de oprichters en aan de, zelfs stilzwijgend vermoede, wil van de aandeelhouders.

Wanneer het maatschappelijk doel in te algemene bewoordingen is opgesteld, komt men er gemakkelijk toe het door de partijen werkelijk gekozen doel te veranderen. Het is dus van belang deze afwijkingen te voorkomen en de belangen van de aandeelhouders beter te vrijwaren; het redmiddel is slechts te vinden in de aan de vennootschappen opgelegde verplichting met de gewenste nauwkeurigheid de soort en de aard te bepalen van de verrichtingen welke begrepen zijn in hun maatschappelijk doel.

Te dien einde vordert de bij het eerste artikel van onderhavig ontwerp aan artikel 30 van de samengeordende wetten toegevoegde bepaling, dat het maatschappelijk doel uitgedrukt weze in voldoende nauwkeurige bewoordingen, om aldus bepaald aan te duiden de soort of soorten van nijverheid of handel waarmee de vennootschap zich zal inlaten. Het is trouwens aan te bevelen dat de bewoordingen van het maatschappelijk doel en de gegevens vermeld in de inschrijving van de vennootschap in het handelsregister volkomen zouden overeenstemmen.

Daaruit volgt dat voortaan de vermelding « van in 't algemeen om het even welke industriële of commerciële verrichtingen » niet meer voldoende zal zijn om te beantwoorden aan het nieuw voorschrift van artikel 30, 1^o.

Het past er aan te herinneren dat overtreding van deze bepaling bestraft wordt overeenkomstig artikel 201, 3^o, van de samengeordende wetten. Dat artikel straft met een boete van 50 tot 10 000 frank hen die de vermeldingen voorgeschreven bij artikel 30 niet hebben aangebracht in de akten, ontwerpen van akten van vennootschap of nota's in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt, in de volmachten, inschrijvingen, prospectussen, omzendbrieven tot het publiek gericht, in de plakbrieven en aankondigingen door de dagbladen bekendgemaakt.

(1) Cass., 13 novembre 1902. *Pas.*, 1903, I, 35.

(1) Verbr., 13 november 1902. *Pas.*, 1903, I, 35.

On peut se demander quel sera le sort des sociétés dont l'objet social mentionné dans les statuts ne répond pas actuellement à cette nouvelle prescription? Il n'est pas opportun d'obliger toutes les sociétés à se conformer au nouveau régime, dans un délai déterminé.

Par contre, il devra être satisfait à cette nouvelle disposition légale, non seulement par les sociétés nouvelles, mais également :

1° par celles qui se prorogent anticipativement ou non;

2° par celles, enfin, qui décident une modification quelconque de leurs statuts.

L'article 5 du présent projet de loi contient, à cet égard, une disposition transitoire.

À l'article 32, troisième alinéa, 3°, il y a lieu de supprimer les mots : « l'objet de la société », cette mention étant reprise obligatoirement en vertu du 4° du même article. C'est ce que prévoit l'article 2 du présent projet.

*
**

Aujourd'hui, en face des déviations abusives que permet un objet social trop largement libellé, existent, par un étrange paradoxe, des paralysies imposées à certaines sociétés commerciales, en raison d'une définition trop stricte de leur objet social dans les statuts. Celles qui désireraient substituer à leur activité devenue improductive des objectifs plus rémunérateurs ne peuvent accomplir cette réforme qu'en recourant à des voies obliques ou à une méthode directe, mais fiscalement onéreuse, telle que la dissolution suivie de la constitution d'une nouvelle société. L'opération qualifiée aujourd'hui « reconversion » des activités industrielles se trouve de la sorte entravée. Or, le besoin de réorienter l'économie apparaît plus impérieusement dans beaucoup de secteurs, dont, en guise d'exemple, celui du textile. Il serait hautement regrettable que la prohibition édictée par l'article 70, pleinement justifiée peut-être en son temps, aboutisse à empêcher les adaptations rendues indispensables par l'évolution des structures économiques (1).

Il est manifeste que cet état de choses porte préjudice non seulement à l'intérêt particulier des sociétés en cause, mais aussi à l'intérêt général : une société qui s'étiole, se voit obligée de réduire au strict minimum la main-d'œuvre qu'elle occupe et ne paie aucun dividende aux épargnants qui lui ont confié leurs économies; elle n'alimente pas le trésor public et s'abstient de ces multiples dépenses que s'imposent les entreprises prospères pour se perfectionner et qui, à leur tour, stimulent, ou font vivre, d'autres entreprises.

Il est donc souhaitable de permettre aux sociétés de modifier leur objet social, pour autant que les conditions suivantes soient remplies :

a) l'objet et la justification détaillée des modifications proposées seront exposés par le conseil d'administration dans un rapport annoncé dans l'ordre du jour;

b) une copie de ce rapport sera annexée à la convocation des actionnaires en nom; elle sera également transmise sans délai aux personnes qui ont accompli les formalités requises par les statuts pour être admises à l'assemblée.

(1) L'Association nationale des sociétés par actions a demandé au législateur français une réforme analogue.

De vraag is nu welk het lot zal zijn van de vennootschappen waarvan het in de statuten vermelde maatschappelijk doel thans niet meer beantwoordt aan dit nieuw voorschrift. Het zou niet passen alle vennootschappen te verplichten zich te schikken naar het nieuw stelsel, binnen een bepaalde termijn.

Daarentegen moet aan deze nieuwe wetsbepaling voldaan worden, niet alleen door de nieuwe vennootschappen, maar ook :

1° door deze die, al dan niet vervroegd, hun bestaan verlengen;

2° door deze, eindelijk, die om het even welke wijziging in hun statuten aanbrengen.

Artikel 5 van onderhavig wetsontwerp bevat, in dit opzicht, een overgangsbepaling.

In artikel 32, derde lid, 3°, moeten de woorden « het doel der vennootschap » geschrapt worden, vermits deze vermelding reeds geschiedt moet op grond van het 4° van het zelfde artikel. Zulks wordt bepaald bij artikel 2 van onderhavig ontwerp.

*
**

Thans staan we voor deze zonderlinge paradox dat, aan de ene kant, ingevolge de al te ruime bewoordingen van het maatschappelijk doel abusieve afwijkingen mogelijk zijn en, aan de andere kant, sommige vennootschappen, wegens de al te strakke omschrijving van hun maatschappelijk doel in de statuten, hun activiteit geremd zien. De vennootschappen die zouden verlangen hun onproductief geworden bedrijvigheid te vervangen door meer winstgevend oogmerken, kunnen deze hervorming enkel volbrengen mits zij hun toevlucht nemen tot slinkse middelen of tot een rechtstreekse, doch op fiscaal gebied bezwarende methode, zoals de ontbinding gevolgd door de oprichting van een nieuwe vennootschap. De verrichting, die men heden « reconversie » van de industriële bedrijvigheid noemt, is aldus belemmerd. De nood echter aan een nieuwe oriëntering van de economie is dwingend in vele sectoren, om maar deze van de textiel te noemen. Het zou ten eerste te betreuren zijn dat het bij artikel 70 opgelegde verbod, mogelijk ten volle verantwoord in zijn tijd, als gevolg zou hebben de aanpassingen te verhinderen, die onvermijdelijk geworden zijn uit oorzaak van de geleidelijke ontwikkeling der economische structuur (1).

Klaarblijkelijk is deze toestand nadelig niet enkel voor het particulier belang van de betrokken vennootschappen, maar ook voor het algemeen belang : een kwijnende vennootschap is verplicht de door haar tewerkgestelde arbeidskrachten tot een strikt minimum te beperken en betaalt geen dividenden aan de spaarders die haar hun spaarpenningen hebben toevertrouwd : zij stijft de staatskas niet en onthoudt zich van die menigvuldige uitgaven, welke bloeiende ondernemingen nodig achten om hun bedrijf te volmaken, en die op hun beurt andere ondernemingen aanwakkeren of in leven houden.

Het is dus wenselijk de vennootschappen toe te staan hun maatschappelijk doel te wijzigen, in zoverre de volgende voorwaarden aanwezig zijn :

a) het voorwerp en de omstandige verantwoording van de voorgestelde wijzigingen zullen door de raad van beheer in een op de agenda aangekondigd verslag uiteengezet worden;

b) een afschrift van dit verslag zal gevoegd worden bij de oproepingsbrief aan de aandeelhouders op naam; ook zal het onverwijld toegezonden worden aan degenen die de statutaire formaliteiten om tot de vergadering te worden toegelaten, hebben vervuld.

(1) De « Association nationale des sociétés par actions » heeft bij de Franse wetgever een soortgelijke hervorming aangevraagd.

Tout actionnaire aura le droit d'obtenir gratuitement, sur la production de son titre, quinze jours avant l'assemblée, un exemplaire du rapport.

Au rapport du conseil d'administration sera joint le rapport du ou des commissaires et, s'il en existe, celui des commissaires-reviseurs.

L'assemblée générale, appelée à décider des modifications aux statuts concernant l'objet social, ne pourra délibérer valablement que si certains quorums sont atteints, en ce qui concerne tant les actions représentant le capital exprimé que les titres non représentatifs de ce capital. Pour la première assemblée, le quorum est de la moitié pour chacune des deux espèces de titres; pour la deuxième assemblée, il est prévu, cette fois, une représentation du quart dans chacun des groupes.

Quant au vote, le texte du projet de loi (art. 70bis) indique avec assez de précision et de clarté les majorités requises et la procédure à suivre.

En ce qui concerne les actions non représentatives du capital, il a paru notamment opportun de reprendre le texte de l'article 75 (cf. dernier alinéa de l'article 70bis).

La procédure décrite ci-dessus ne pourra, cependant, être mise en œuvre que si les statuts ne l'interdisent pas expressément. Il a paru, en effet, souhaitable de laisser aux fondateurs la faculté de prévoir l'intangibilité de l'objet social.

Il y a lieu d'observer que le texte proposé vise désormais toute modification quelconque à l'objet social, même s'il s'agit d'une modification qui ne porte pas sur l'objet essentiel de la société.

Mais il ne faudrait pas en conclure que seront désormais permises, soit la modification des autres éléments essentiels de la société, tels que sa forme juridique ou sa nationalité, soit les restrictions aux droits des actionnaires, telle, par exemple, la libre négociabilité des actions. Ces modifications et ces restrictions ne sont aucunement affectées par la réforme proposée et les conditions requises pour leur validité demeurent inchangées. C'est dans le but d'éviter toute incertitude sur ce point que la modification introduite à l'article 70 des lois coordonnées est libellée comme suit : « ... mais sans pouvoir changer l'un des éléments essentiels de la société, à l'exception de ce qui est dit de l'objet social à l'article 70bis », alors que le texte actuel porte : « ... sans pouvoir changer l'objet essentiel de la société ».

Le Ministre de la Justice,

A. LILAR.

Le Ministre des Affaires Economiques,

J. REY.

Ieder aandeelhouder zal het recht hebben, op vertoon van zijn titel, vijftien dagen vóór de vergadering, kosteloos een exemplaar van het verslag te ontvangen.

Bij het verslag van de raad van beheer zal gevoegd worden het verslag van de commissaris of commissarissen en, indien er zulke zijn, dit van de commissarissen-revisoren.

De algemene vergadering, die als taak heeft over de wijzigingen in de statuten aangaande het maatschappelijk doel te beslissen, zal alleen dan op geldige wijze kunnen beraadslagen en beslissen indien sommige quorums bereikt zijn, wat betreft zowel de aandelen die het uitgedrukte kapitaal vertegenwoordigen als de effecten die dat kapitaal niet vertegenwoordigen. Voor de eerste vergadering, is het quorum gelijk aan de helft voor ieder der twee soorten effecten; voor de tweede vergadering, is ditmaal een vertegenwoordiging van het vierde voor ieder der groepen voorzien.

Wat het stemmen betreft, zijn de vereiste meerderheid en de te volgen procedure voldoende nauwkeurig en duidelijk in de tekst van het wetsontwerp (art. 70bis) aangeduid.

Wat betreft de aandelen die niet het kapitaal vertegenwoordigen, is het onder meer gepast gebleken de tekst van artikel 75 over te nemen (zie laatste lid van art. 70bis).

De hierboven beschreven procedure zal nochtans alleen mogen toegepast worden indien de statuten zulks niet uitdrukkelijk verbieden. Het scheen inderdaad wenselijk te zijn aan de oprichters de mogelijkheid te laten de onaantastbaarheid van het maatschappelijk doel te voorzien.

Er valt op te merken dat de voorgestelde tekst voortaan op enigerlei wijziging in het maatschappelijk doel van toepassing is, ook al heeft deze wijziging geen betrekking op het essentiële doel van de vennootschap.

Maar hieruit mag niet worden afgeleid dat voortaan toegelaten zijn, hetzij de wijziging van de andere essentiële bestanddelen van de vennootschap, zoals haar juridische vorm of haar nationaliteit, hetzij de beperkingen van de rechten der aandeelhouders, zoals bv. de vrije verhandelbaarheid der aandelen. Deze wijzigingen en deze beperkingen worden geenszins beïnvloed door de voorgestelde hervorming en de vereiste voorwaarden voor hun geldigheid blijven onveranderd. Het is met het doel elke twijfel aangaande dit punt op te heffen dat de in artikel 70 der samengeordende wetten aangebrachte wijziging als volgt luidt : « ... zonder nochtans één van de essentiële bestanddelen der vennootschap te mogen veranderen, behoudens hetgeen artikel 70bis zegt over het maatschappelijk doel », terwijl de huidige tekst luidt : « ... zonder nochtans het grondvoorstel der vennootschap te mogen veranderen ».

De Minister van Justitie,

De Minister van Economische Zaken,

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 1^{er} août 1956, d'une demande d'avis sur un projet de loi « modifiant les lois sur les sociétés commerciales coordonnées par l'arrêté royal du 30 novembre 1935 », a donné le 15 octobre 1956 l'avis suivant :

Le projet poursuit un double but. D'une part, il entend prescrire que l'objet social des sociétés anonymes soit clairement défini. D'autre part, il entend permettre à ces sociétés de modifier leur objet, même essentiel, sans devoir recourir à la dissolution et à la constitution d'une société nouvelle.

« En ce qui concerne l'intérêt que présente ce projet au point de vue économique, lit-on dans l'exposé des motifs, il est apparu, particulièrement au cours de ces dernières années, qu'en raison de la conjoncture économique, certaines entreprises se trouvent dans l'obligation de transformer radicalement leur activité. Or, cette transformation se heurte, sur le plan juridique, à l'article 70, deuxième alinéa, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, qui interdit aux assemblées générales des actionnaires de changer l'objet essentiel de la société.

» Attentif à ce problème, qui requiert pour plusieurs entreprises une solution urgente, le Gouvernement a immédiatement mis cette question à l'étude... ».

Il résulte de ces considérations que le but principal poursuivi par le projet est de faciliter la « reconversion » des activités sociales, afin de satisfaire ainsi à des exigences économiques urgentes.

Toutefois, le projet ne se borne pas à régler la manière dont on pourra modifier l'objet essentiel d'une société anonyme mais, étendant la réforme plus loin que ne l'exigeaient les circonstances particulières qui l'avaient inspirée et qu'indique l'exposé des motifs, il détermine la procédure qui devra être suivie pour toute modification quelconque à l'objet social, même si cette modification ne porte pas sur l'objet essentiel. En outre, le projet règle une question connexe d'intérêt général, en imposant une désignation précise de l'objet social.

A l'occasion d'une réforme limitée, nécessitée par l'urgence qu'imposent les circonstances économiques du moment, le projet réalise ainsi des réformes d'ordre général qu'il eût été souhaitable de voir s'intégrer dans la réforme d'ensemble des lois sur les sociétés, dont l'étude est actuellement soumise à la commission pour la révision des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

L'article 1^{er}, I, du projet, modifie l'article 30 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales en disposant que l'acte de société devra désormais indiquer : « 1^o la spécification précise de l'objet de l'entreprise ».

Selon l'exposé des motifs, cette modification a pour but d'imposer aux sociétés « de fixer avec la précision voulue le genre et la nature des activités entrant dans leur objet social ».

Il résulte des explications fournies par le fonctionnaire délégué qu'il n'entre pas dans les intentions du Gouvernement d'apporter des limitations aux objets qu'une société anonyme peut légalement poursuivre. Il est uniquement exigé que ces objets, quelque larges et nombreux qu'ils puissent être, soient suffisamment précisés.

L'article 1^{er}, I, du projet emploie les mots : « l'objet de l'entreprise ». Cette terminologie est semblable à celle de l'article 28 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, aux termes duquel « la société anonyme est qualifiée par une dénomination particulière ou par la désignation de l'objet de son entreprise ».

Les termes employés par le projet ont le même sens que dans l'article 28 et sont synonymes de : « l'objet de la société ». Le mot « entreprise » n'a donc pas la signification économique ou sociale qu'il a, par exemple, dans l'article 14 de la loi du 20 septembre 1948 portant organisation de l'économie.

Quant aux mots : « la spécification précise », ils pourraient être remplacés par les mots : « la désignation précise », qui ont un sens clair par eux-mêmes et qui se rapprochent de plus près de la terminologie de l'article 28, dont le projet s'inspire.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 1^{er} augustus 1956 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van de bij koninklijk besluit van 30 november 1935 samengeschatte wetten op de handelsvennootschappen », heeft de 15^e oktober 1956 het volgende advies gegeven :

Het ontwerp heeft een tweeledig oogmerk. Enerzijds wil het voorschrijven, dat het maatschappelijk doel van de naamloze vennootschappen duidelijk wordt omschreven. Anderzijds wil het die vennootschappen toestaan dat zij zelfs hun essentieel maatschappelijk doel veranderen zonder tot ontbinding en tot oprichting van een nieuwe vennootschap te moeten overgaan.

« Wat betreft het belang van dit ontwerp in economisch opzicht — aldus de memorie van toelichting —, is voornamelijk in de loop van de laatste jaren gebleken, dat wegens de economische conjunctuur sommige ondernemingen verplicht zijn hun bedrijvigheid grondig te omvormen. Maar deze omvorming stuit af, op het juridisch vlak, op artikel 20, lid 2, van de samengeschatte wetten op de handelsvennootschappen, waarbij aan de algemene vergaderingen der aandeelhouders verbod is opgelegd het grondvoorwerp der vennootschap te veranderen.

» Vol aandacht voor dit probleem, dat voor verschillende ondernemingen een dringende oplossing vergt, heeft de Regering onmiddellijk het vraagstuk ter studie genomen... ».

Volgens deze beschouwingen is het hoofddoel van het ontwerp, de weg te effenen voor de « reconversie » van de maatschappelijke werkzaamheden en daardoor in dringende economische behoeften te voorzien.

Het ontwerp beperkt er zich echter niet toe, voorzieningen te treffen voor de wijze waarop het essentiële doel van de naamloze vennootschap kan worden gewijzigd; het breidt de hervorming verder uit dan door de in de memorie van toelichting, aangegeven bijzondere omstandigheden die tot de hervorming hebben geleid, is vereist, en bepaalt de procedure die voor enigerlei wijziging van het maatschappelijk doel moet worden gevolgd, zelfs al heeft deze wijziging geen betrekking op het essentiële doel. Voorts regelt het ontwerp een daarmee samenhangend vraagpunt van algemeen belang, waar het een nauwkeurige opgave van het maatschappelijk doel eist.

Gebruik makend van een beperkte hervorming waarmee wegens de huidige economische toestanden spoed is gemoeid, voert het ontwerp zodoende algemene hervormingen in, die beter deel hadden kunnen uitmaken van de gezamenlijke hervorming der wetten op de handelsvennootschappen, welke thans bij de commissie voor de herziening van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen ter studie ligt.

Artikel 1, I, van het ontwerp wijzigt artikel 30 van de samengeordende wetten en bepaalt dat de akte van vennootschap voortaan dient te vermelden : « 1^o de nauwkeurige en omstandige opgave van het voorwerp van de onderneming ».

Volgens de memorie van toelichting wordt deze wijziging ingevoerd om de vennootschappen te verplichten « met de gewenste nauwkeurigheid de soort en de aard te bepalen van de verrichtingen welke begrepen zijn in hun maatschappelijk voorwerp ».

Naar de gemachtigde ambtenaar heeft uiteengezet, is het niet de bedoeling van de Regering beperkingen te stellen aan de doeleinden welke een naamloze vennootschap volgens de wet kan nastreven. Alleen wordt geëist dat die doeleinden, hoe ruim en talrijk zij ook mogen zijn, voldoende nauwkeurig worden omschreven.

Artikel 1, I, van het ontwerp gebruikt de woorden « het voorwerp van de onderneming ». Deze terminologie sluit aan bij artikel 28 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, luidens hetwelk « de naamloze vennootschap wordt aangewezen door een bijzondere benaming of door opgave van het voorwerp harer handels-onderneming ».

De termen van het ontwerp hebben dezelfde betekenis als in artikel 28 en zijn synoniem van « het voorwerp der vennootschap ». De term « onderneming » heeft hier dus niet de sociale of economische betekenis die hij bijvoorbeeld bezit in artikel 14 van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

Voorts kunnen de woorden « de nauwkeurige en omstandige opgave » vervangen worden door : « de nauwkeurige opgave », die op zich zelf duidelijk zijn en beter aansluiten bij de terminologie van artikel 28, waarvan het ontwerp uitgaat.

Aux termes de l'article 121 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, relatif aux sociétés de personnes à responsabilité limitée, l'acte de société doit contenir les énonciations prescrites à l'article 30. Selon le projet, ces énonciations comprendront désormais la désignation précise de l'objet de l'entreprise.

L'article 6 des lois coordonnées prévoit que les actes des sociétés de personnes à responsabilité limitée sont publiés par extraits et l'article 7 dispose que l'extrait contient : « ... 4° L'objet de la société ... ».

Il va de soi que l'objet de la société qui figurera dans l'extrait doit exactement correspondre à l'objet de la société tel qu'il est énoncé dans l'acte, ce qui implique une désignation précise de cet objet dans l'extrait comme dans l'acte.

..

L'article 1^{er}, III, du projet apporte une modification à l'alinéa 2 de l'article 70 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Le texte actuel de cet alinéa est rédigé comme suit : « Elle (l'assemblée générale) a, sauf disposition contraire, le droit d'apporter des modifications aux statuts, mais sans pouvoir changer l'objet essentiel de la société ».

Le projet remplace ce texte par la disposition suivante :

« Elle a, sauf disposition contraire, le droit d'apporter des modifications aux statuts, mais sans pouvoir changer l'un des éléments essentiels de la société, sauf ce qui est dit ci-après de l'objet social ».

L'article 70bis nouveau, introduit dans les lois coordonnées par l'article 2 du projet, décrit la procédure à laquelle l'article 70, alinéa 2, nouveau, fait allusion et qui devra être respectée « si la modification aux statuts porte sur l'objet social ».

Au sujet de ce qui précède, l'exposé des motifs s'exprime en ces termes :

« Il y a lieu d'observer que le texte proposé vise désormais toutes les modifications à l'objet social.

» Mais il ne faudrait pas en conclure que seront désormais permises, soit la modification des autres éléments essentiels de la société, telles que sa forme juridique ou sa nationalité, soit les restrictions aux droits des actionnaires, telle, par exemple, la libre négociabilité des actions. Ces modifications et ces restrictions ne sont aucunement affectées par la réforme proposée et les conditions requises pour leur validité demeurent inchangées. C'est dans le but d'éviter toute incertitude sur ce point que la modification introduite à l'article 70 des lois coordonnées est libellée comme suit : « ... mais sans pouvoir changer l'un des éléments essentiels de la société, sauf ce qui est dit ci-après de l'objet social », alors que le texte actuel porte : « ... sans pouvoir changer l'objet essentiel de la société ».

L'exposé des motifs n'exprime pas avec une clarté parfaite la portée des modifications projetées. En réalité, comme il a été dit plus haut, le projet entend soumettre à la procédure nouvelle de l'article 70bis toute modification quelconque à l'objet social, même s'il s'agit d'une modification qui ne porte pas sur l'objet essentiel de la société.

La conséquence en est que dorénavant la procédure plus rigoureuse de l'article 70bis devra être respectée pour une modification non essentielle à l'objet social alors que, sous l'empire de l'article 70 actuel, pareille modification pouvait se faire aux conditions plus simples prévues par cet article.

L'exposé des motifs s'explique également sur la portée qu'il faut attribuer à la modification apportée au texte de l'article 70, alinéa 2, que le projet rédige comme suit : « mais sans pouvoir changer l'un des éléments essentiels de la société, sauf ce qui est dit ci-après de l'objet social », alors que le texte actuel porte : « ... sans pouvoir changer l'objet essentiel de la société ».

La jurisprudence et la doctrine avaient, de manière générale, admis l'interdiction de modifier, dans les conditions de majorité prévues par l'article 70, non seulement l'objet essentiel proprement dit, mais aussi les éléments essentiels du pacte social, tels que la forme juridique et la nationalité de la société. Pareilles modifications ne pouvaient se faire qu'à l'unanimité (*Rép. prat. Dr. belge*, V^e, société anonyme, n° 1538; voyez toutefois P. COPPENS, *L'abus de majorité dans les sociétés anonymes*, n° 98 et 99, qui relève les critiques adressées aux partisans d'une interprétation large de l'article 70).

Le projet consacre légalement cette solution, sauf en ce qui concerne l'objet social. Désormais, sous l'empire du nouvel article 70, alinéa 2,

Luidens artikel 121 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, dat betrekking heeft op de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, moet de akte van vennootschap de in artikel 30 voorgeschreven vermeldingen bevatten. Volgens het ontwerp zal een van die vermeldingen voortaan de nauwkeurige opgave van het doel der onderneming zijn.

Artikel 6 van de samengeordende wetten schrijft voor, dat de akten van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid bij uittreksel worden bekendgemaakt en artikel 7 bepaalt dat het uittreksel vermeldt : « ... 4° het doel der vennootschap ».

Het spreekt van zelf dat het in het uittreksel te vermelden doel der vennootschap volkomen moet overeenstemmen met het doel der vennootschap zoals dit in de akte is opgegeven, hetgeen betekent dat dit doel zowel in het uittreksel als in de akte nauwkeurig moet worden opgegeven.

..

Artikel 1, III, wijzigt het tweede lid van artikel 70 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen.

De huidige tekst van dit lid luidt als volgt : « Tenzij anders ware bepaald, is zij (de algemene vergadering) bevoegd om wijzigingen in de statuten aan te brengen, zonder nochtans het grondvoorwerp der vennootschap te mogen veranderen ».

Het ontwerp vervangt deze tekst als volgt :

« Tenzij anders is bepaald, is zij bevoegd om wijzigingen in de statuten aan te brengen, zonder nochtans één van de essentiële bestanddelen der vennootschap te mogen veranderen, behoudens hetgeen hierna wordt gezegd nopens het maatschappelijk voorwerp ».

Het nieuwe artikel 70bis, door artikel 2 van het ontwerp in de samengeordende wetten ingevoegd, omschrijft de procedure waarvan in het nieuwe tweede lid van artikel 70 sprake is en die moet gevolgd worden « indien de wijziging in de statuten betrekking heeft op het maatschappelijk voorwerp ».

Hierover drukt de memorie van toelichting zich als volgt uit :

« Er valt op te merken dat de voorgestelde tekst voortaan op al de wijzigingen in het maatschappelijk voorwerp van toepassing is.

» Maar hieruit mag niet worden afgeleid dat voortaan toegelaten zijn, hetzij de wijziging van de andere essentiële bestanddelen van de vennootschap, zoals haar juridische vorm of haar nationaliteit, hetzij de beperkingen van de rechten der aandeelhouders, zoals bijvoorbeeld de vrije verhandelbaarheid der aandelen. Deze wijzigingen en deze beperkingen worden geenszins beïnvloed door de voorgestelde hervorming en de vereiste voorwaarden voor hun geldigheid blijven onveranderd. Het is met het doel elke twijfel aangaande dit punt op te heffen dat de in artikel 70 der samengeschatelde wetten aangebrachte wijziging als volgt luidt : « ... zonder nochtans één van de essentiële bestanddelen der vennootschap te mogen veranderen, behoudens hetgeen hierna wordt gezegd nopens het maatschappelijk voorwerp », terwijl de huidige tekst luidt : « ... zonder nochtans het grondvoorwerp der vennootschap te mogen veranderen ».

De strekking van de voorgenomen wijzigingen wordt door de memorie van toelichting niet volkomen helder aangegeven. Zoals reeds gezegd, wil het ontwerp in werkelijkheid de nieuwe procedure van artikel 70bis verplicht stellen voor enigerlei wijziging in het maatschappelijk doel, ook al heeft deze wijziging geen betrekking op het essentiële doel der vennootschap.

Het gevolg hiervan is dat een niet essentiële wijziging in het maatschappelijk doel voortaan tot stand zal moeten komen volgens de strakkere procedure van artikel 70bis, terwijl een dergelijke wijziging onder de gelding van het huidige artikel 70 kon plaats hebben onder de eenvoudiger, in dat artikel gestelde voorwaarden.

De memorie van toelichting geeft ook nadere uitleg over de betekenis van de volgende wijziging in de tekst van artikel 70, tweede lid : « zonder nochtans een van de essentiële bestanddelen der vennootschappen te mogen veranderen, behoudens hetgeen hierna wordt gezegd nopens het maatschappelijk voorwerp », welke tekst in de plaats komt van de huidige, die zegt : « ... zonder nochtans het grondvoorwerp der vennootschap te mogen veranderen ».

Rechtsleer en rechtspraak hadden over het algemeen aanvaard, dat het verbod tot wijziging onder de in artikel 70 bepaalde voorwaarden inzake meerderheid niet alleen gold voor het essentiële doel in eigenlijke zin, maar ook voor essentiële bestanddelen van de akte van vennootschap, zoals de rechtsvorm en de nationaliteit van de vennootschap. Dergelijke wijzigingen konden alleen met algemene stemmen tot stand komen (*Rép. prat. Dr. belge*, V^e, société anonyme, n° 1538; zie echter P. COPPENS, *L'abus de majorité dans les sociétés anonymes*, n° 98 en 99, die wijst op de kritiek tegen voorstanders van een ruime interpretatie van artikel 70).

Door het ontwerp wordt deze opvatting in de wet zelf bekrachtigd, behalve dan voor het maatschappelijk doel. Onder de gelding van het

la modification aux statuts sera interdite si elle porte sur un élément essentiel de la société, autre que l'objet social. C'est à la jurisprudence qu'il appartiendra de déterminer ce qui constitue un élément essentiel du pacte social.

..

A l'alinéa 3 de l'article 70bis, le mot « statutaire », qui suit les mots « l'objet social », peut être omis.

..

L'article 70bis proposé, qui s'inspire du texte des articles 70 et suivants des lois coordonnées, utilise à la fois les termes « capital », « capital social » et « capital exprimé ».

Ces termes ayant le même sens, il serait souhaitable, à l'occasion d'une réforme générale des lois sur les sociétés, d'adopter à cet égard une terminologie uniforme.

..

Une observation semblable s'impose avec plus de force en ce qui concerne la terminologie du texte néerlandais des lois coordonnées sur les sociétés. C'est ainsi, par exemple, que le terme français « objet », dont il est usé dans les expressions « objet de l'entreprise », « objet de la société », « objet essentiel », est rendu en néerlandais tantôt par le terme « doel », tantôt par le terme « voorwerp ». Le Code de commerce en vigueur aux Pays-Bas use du terme « doel », qui serait le mieux approprié.

..

Compte tenu des observations qui précèdent, le Conseil d'Etat propose le texte ci-après, qui contient, en outre, des modifications de pure forme ne nécessitant aucun commentaire :

Article premier.

Dans l'article 30 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées par l'arrêté royal du 30 novembre 1935, il est inséré un 1° nouveau rédigé comme suit : « La désignation précise de l'objet de l'entreprise ».

Dans le même article, les 1° à 6° actuels sont désormais numérotés 2° à 7°.

Art. 2.

A l'article 32, alinéa 3, 3°, des mêmes lois coordonnées, les mots « L'objet de la société » sont supprimés.

Art. 3.

L'article 70, alinéa 2, des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Elle a, sauf disposition contraire, le droit d'apporter des modifications aux statuts, mais sans pouvoir changer l'un des éléments essentiels de la société, à l'exception de ce qui est dit de l'objet social à l'article 70bis. »

Art. 4.

Dans les mêmes lois coordonnées, il est inséré un article 70bis, rédigé comme suit : (le surplus comme au projet pour le texte français).

nieuw artikel 70, tweede lid, zal wijziging in de statuten voortaan verboden zijn wanneer zij betrekking heeft op een ander essentieel bestanddeel van de vennootschap dan dezer maatschappelijk doel. De rechtspraak zal moeten uitmaken wat onder essentieel bestanddeel van de akte van vennootschap moet worden verstaan.

..

In het derde lid van artikel 70bis kunnen de woorden « in de statuten aangeduid » vóór de woorden « maatschappelijk voorwerp » wegge laten worden.

..

Het voorgestelde artikel 70bis, dat aansluit bij de tekst van de artikelen 70 en volgende van de samengeordende wetten, gebruikt door elkaar « kapitaal », « maatschappelijk kapitaal » en « uitgedrukt kapitaal ».

Daar al deze termen hetzelfde betekenen, ware het wenselijk bij een algemene herziening van de wetten op de vennootschappen hiervoor een eenvormige terminologie aan te nemen.

..

Een zelfde opmerking is, met nog meer nadruk, te maken voor de terminologie van de Nederlandse tekst van de samengeordende wetten betreffende de vennootschappen. Zo is het Franse begrip « objet » in de uitdrukkingen « objet de l'entreprise », « objet de la société », « objet essentiel » nu eens door « doel », dan weer door « voorwerp » weergegeven. Het in Nederland geldende Wetboek van koophandel gebruikt de term « doel », die de meest geschikte is.

..

Met inachtneming van de hierboven gemaakte opmerkingen stelt de Raad van State de onderstaande tekst voor, waarin ook enige niet nader te commentariëren vormwijzigingen aangebracht zijn.

Artikel 1.

In artikel 30 van de wetten op de handelsvennootschappen, samengeordend bij koninklijk besluit van 30 november 1935, wordt een nieuw 1° ingevoegd als volgt : « De nauwkeurige opgave van het doel der onderneming ».

In hetzelfde artikel worden de huidige nummers 1° tot 6° veranderd in 2° tot 7°.

Art. 2.

In artikel 32, derde lid, 3°, van dezelfde samengeordende wetten, worden de woorden « Het doel der vennootschap » geschrapt.

Art. 3.

Artikel 70, tweede lid, van dezelfde samengeordende wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Tenzij anders is bepaald, is zij bevoegd om in de statuten wijzigingen aan te brengen, zonder nochtans een van de essentiële bestanddelen der vennootschap te mogen veranderen, behoudens hetgeen artikel 70bis zegt over het maatschappelijk doel ».

Art. 4.

In dezelfde samengeordende wetten wordt een artikel 70bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 70bis. — Indien de wijziging in de statuten betrekking heeft op het maatschappelijk doel, moet de raad van beheer in een op de agenda aangekondigd verslag een omstandige verantwoording van de voorgestelde wijziging geven. Bij dit verslag wordt een samenvattende staat gevoegd over de actieve en passieve toestand van de vennootschap, welke staat ten hoogste drie maanden terug is afgesloten. De commissarissen en, indien er zijn, de commissarissen-revisoren brengen afzonderlijk verslag uit over deze staat. Een afschrift van deze verslagen wordt gevoegd bij de oproepingsbrief aan de aandeelhouders op naam. Ook wordt het onverwijld toegezonden aan degenen die de statutaire formaliteiten om tot de vergadering te worden toegelaten, hebben vervuld.

Iedere aandeelhouder heeft het recht, op vertoon van zijn titel, vijftien dagen vóór de vergadering, kosteloos een exemplaar van de verslagen te ontvangen.

De algemene vergadering kan alleen dan op geldige wijze over wijziging van het maatschappelijk doel beraadslagen en beslissen, wanneer zij die de vergadering bijwonen, enerzijds, de helft van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen en, anderzijds, indien er zulke zijn, de helft van het totale getal der effecten die het kapitaal niet vertegenwoordigen

Art. 5.

L'article 30, 1°, inséré dans les mêmes lois coordonnées par l'article 1° de la présente loi, n'est pas applicable ... (le surplus comme au projet).

La chambre était composée de
MM. :

F. LEPAGE, *conseiller d'Etat, président*;
G. HOLOYE, *conseiller d'Etat*;
G. VAN BUNNEN, *conseiller d'Etat*;
L. FREDERICQ, *assesseur de la section de législation*;
J. LIMPENS, *assesseur de la section de législation*;
J. CYPRES, *greffier adjoint, greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. LEPAGE. Le rapport a été présenté par M. VLIEBERGH, substitut.

Le Greffier,
(s.) J. CYPRES.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

Pour expédition délivrée au Ministre de la Justice.

Le 13 novembre 1956.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

Art. 5.

Is deze voorwaarde niet vervuld, dan is een nieuwe bijeenroeping nodig; de nieuwe vergadering beraadslaagt en beslist op geldige wijze indien ten minste het vierde van het maatschappelijk kapitaal en ten minste het vierde van het totale getal der effecten die het kapitaal niet vertegenwoordigen, vertegenwoordigd zijn door de aanwezige aandeelhouders.

Geen wijziging wordt ingewilligd indien zij niet ten minste vier vijfde der stemmen op zich verenigt.

Niettegenstaande elke strijdige bepaling in de statuten geven de effecten die het uitgedrukte kapitaal niet vertegenwoordigen, recht op één stem per effect. In het geheel kunnen hun niet meer stemmen worden toegekend dan de helft van het aantal dat toegekend is aan de gezamenlijke aandelen of deelbewijzen die het uitgedrukte kapitaal vertegenwoordigen; bij de stemming kunnen zij voor niet meer worden aangerekend dan twee derde van het aantal stemmen uitgebracht door de aandelen of deelbewijzen die het uitgedrukte kapitaal vertegenwoordigen. Worden de aan de beperking onderworpen stemmen in verschillende richting uitgebracht, dan wordt de vermindering evenredig toegepast; gedeelten van stemmen komen niet in aanmerking ».

Artikel 30, 1°, in dezelfde samengeordende wetten ingevoegd door artikel I van deze wet, is niet van toepassing op de vennootschappen die bestaan op het tijdstip waarop zij in werking treedt... (voorts zoals in het ontwerp)...

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

F. LEPAGE, *raadsheer van State, voorzitter*;
G. HOLOYE, *raadsheer van State*;
G. VAN BUNNEN, *raadsheer van State*;
L. FREDERICQ, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
J. LIMPENS, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
J. CYPRES, *adjunct-griffier, griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. LEPAGE. Het verslag werd uitgebracht door de H. VLIEBERGH, substituut.

De Griffier,
(get.) J. CYPRES.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Justitie.

De 13^e november 1956.

De Griffier van de Raad van State,

R. DECKMYN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice et de Notre Ministre des Affaires Économiques,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice et Notre Ministre des Affaires Économiques sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier.

Dans l'article 30 des lois sur les sociétés commerciales, coordonnées par l'arrêté royal du 30 novembre 1935, il est inséré un 1^o nouveau rédigé comme suit : « La désignation précise de l'objet de l'entreprise ».

Dans le même article, les 1^o à 6^o actuels sont désormais numérotés 2^o à 7^o.

Art. 2.

A l'article 32, troisième alinéa, 3^o, des mêmes lois coordonnées, les mots « l'objet de la société, » sont supprimés.

Art. 3.

L'article 70, deuxième alinéa, des mêmes lois coordonnées est remplacé par la disposition suivante :

« Elle a, sauf disposition contraire, le droit d'apporter des modifications aux statuts, mais sans pouvoir changer l'un des éléments essentiels de la société, à l'exception de ce qui est dit de l'objet social à l'article 70bis. »

Art. 4.

Dans les mêmes lois coordonnées, il est inséré un article 70bis, rédigé comme suit :

« Art. 70bis. — Si la modification aux statuts porte sur l'objet social, une justification détaillée de la modification proposée doit être exposée par le conseil d'administration dans un rapport annoncé dans l'ordre du jour. A ce rapport est joint un état résumant la situation active et passive de la société, arrêté à une date ne remontant pas à plus de trois mois. Les commissaires et, s'il en existe, les commissaires-reviseurs font rapport distinct sur cet état. Une copie de ces rapports est annexée à la convocation des actionnaires en nom. Elle est également transmise sans délai aux personnes qui ont accompli les formalités requises par les statuts pour être admises à l'assemblée.

» Tout actionnaire a le droit d'obtenir gratuitement, sur la production de son titre, quinze jours avant l'assemblée, un exemplaire des rapports.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie en van Onze Minister van Economische Zaken,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Economische Zaken zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Eerste artikel.

In artikel 30 van de wetten op de handelsvennootschappen, samengeordend bij koninklijk besluit van 30 november 1935, wordt een nieuw 1^o ingevoegd, luidend als volgt : « De nauwkeurige opgave van het doel der onderneming ».

In hetzelfde artikel worden de huidige nummers 1^o tot 6^o veranderd in 2^o tot 7^o.

Art. 2.

In artikel 32, derde lid, 3^o, van dezelfde samengeordende wetten, worden de woorden « Het doel der vennootschap » geschrapt.

Art. 3.

Artikel 70, tweede lid, van dezelfde samengeordende wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Tenzij anders is bepaald, is zij bevoegd om in de statuten wijzigingen aan te brengen, zonder nochtans één van de essentiële bestanddelen der vennootschap te mogen veranderen, behoudens hetgeen artikel 70bis zegt over het maatschappelijk doel. »

Art. 4.

In dezelfde samengeordende wetten wordt een artikel 70bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 70bis. — Indien de wijziging in de statuten betrekking heeft op het maatschappelijk doel, moet de raad van beheer in een op de agenda aangekondigd verslag een omstandige verantwoording van de voorgestelde wijziging geven. Bij dit verslag wordt een samenvattende staat gevoegd over de actieve en passieve toestand van de vennootschap, welke staat ten hoogste drie maanden terug is afgesloten. De commissarissen en, indien er zijn, de commissarissen-revisoren brengen afzonderlijk verslag uit over deze staat. Een afschrift van deze verslagen wordt gevoegd bij de oproepingsbrief aan de aandeelhouders op naam. Ook wordt het onverwijld toegezonden aan degenen die de statutaire formaliteiten om tot de vergadering te worden toegelaten, hebben vervuld.

» Iedere aandeelhouder heeft het recht, op vertoon van zijn titel, vijftien dagen vóór de vergadering, kosteloos een exemplaar van de verslagen te ontvangen.

» L'assemblée générale ne peut valablement délibérer sur la modification à l'objet social que si ceux qui assistent à la réunion représentent, d'une part, la moitié du capital social et, d'autre part, s'il en existe, la moitié du nombre total des titres non représentatifs du capital.

» Si cette condition n'est pas remplie, une nouvelle convocation sera nécessaire et la nouvelle assemblée délibérera valablement si le quart au moins du capital social et le quart au moins du nombre total des titres non représentatifs du capital sont représentés par les actionnaires présents.

» Aucune modification n'est admise que si elle réunit les quatre cinquièmes au moins des voix.

» Nonobstant toute disposition contraire des statuts, les titres ne représentant pas le capital exprimé donneront droit à une voix par titre. Ils ne pourront se voir attribuer dans l'ensemble un nombre de voix supérieur à la moitié de celui attribué à l'ensemble des actions ou parts représentatives du capital exprimé, ni être comptés dans le vote pour un nombre de voix supérieur aux deux tiers du nombre des voix émises par les actions ou parts représentatives du capital exprimé. Si les votes soumis à la limitation sont émis en sens différents, la réduction s'opérera proportionnellement; il n'est pas tenu compte des fractions de voix. »

Art. 5.

L'article 30, 1^o, inséré dans les mêmes lois coordonnées par l'article premier de la présente loi, n'est pas applicable aux sociétés existant au moment de l'entrée en vigueur de celle-ci.

Toutefois ces sociétés devront s'y conformer lors de toute prorogation, même anticipative, ainsi qu'en cas de modification de leurs statuts.

Donné à Ciergnon, le 24 décembre 1956.

» De algemene vergadering kan alleen dan op geldige wijze over wijziging van het maatschappelijk doel beraadslagen en beslissen, wanneer zij die de vergadering bijwonen, enerzijds, de helft van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen en, anderzijds, indien er zulke zijn, de helft van het totale getal der effecten die het kapitaal niet vertegenwoordigen.

» Is deze voorwaarde niet vervuld, dan is een nieuwe bijeenroeping nodig; de nieuwe vergadering beraadslaat en beslist op geldige wijze indien ten minste het vierde van het maatschappelijk kapitaal en ten minste het vierde van het totale getal der effecten die het kapitaal niet vertegenwoordigen, vertegenwoordigd zijn door de aanwezige aandeelhouders.

» Geen wijziging wordt ingewilligd indien zij niet ten minste vier vijfde der stemmen op zich verenigt.

» Niettegenstaande elke strijdige bepaling in de statuten, geven de effecten die het uitgedrukte kapitaal niet vertegenwoordigen, recht op één stem per effect. In het geheel kunnen hun niet meer stemmen worden toegekend dan de helft van het aantal dat toegekend is aan de gezamenlijke aandelen of deelbewijzen die het uitgedrukte kapitaal vertegenwoordigen; bij de stemming kunnen zij voor niet meer worden aangerekend dan twee derde van het aantal stemmen uitgebracht door de aandelen of deelbewijzen die het uitgedrukte kapitaal vertegenwoordigen. Worden de aan de beperking onderworpen stemmen in verschillende richting uitgebracht, dan wordt de vermindering evenredig toegepast; gedeelten van stemmen komen niet in aanmerking. »

Art. 5.

Artikel 30, 1^o, in dezelfde samengeordende wetten ingevoegd door het eerste artikel van deze wet, is niet van toepassing op de vennootschappen die bestaan op het tijdstip waarop zij in werking treedt.

Nochtans moeten deze vennootschappen zich hiernaar schikken bij iedere, zelfs vervroegde, verlenging, alsook bij wijziging van hun statuten.

Gegeven te Ciergnon, 24 december 1956.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI:
Le Ministre de la Justice,

VAN KONINGSWEGE:
De Minister van Justitie,

A. LILAR.

Le Ministre des Affaires Économiques,

De Minister van Economische Zaken,

J. REY.